

Inleiding op het boek Jozua

door: Kris Tavernier

Jozua 1 - 24

Thema

Jozua was de zoon van Nun, uit de stam Efraïm (Num. 13:16). De Hebr. naam 'Jozua' (Gr.: 'Jezus') betekent: 'Jahweh is Heiland, of Redder'. Het boek draagt zijn naam omdat hij de prominente figuur is, en het handelt over de periode waarin hij het volk Israël geleid heeft. Zo heten de boeken Genesis t/m Deuteronomium ook wel de boeken van *Mozes* en worden ze in het Duits onderverdeeld als 1. Mose, 2. Mose enz.

Oorspronkelijk luidde zijn naam Hosea (Num. 13:8; Deut. 32:44), wat 'bevrijder' of 'redder' betekent. Mozes veranderde echter zijn naam in Jozua, toen hij hem als een van de twaalf verspieters uitzond (mogelijk was Jozua toen de leider, vgl. Ex. 17:9). Daarmee zal hij beslist een bedoeling gehad hebben. Misschien voorzag Mozes dat Jozua ooit zijn opvolger zou worden (hoewel Mozes toen nog niet kon weten dat hijzelf het Beloofde Land niet zou binnengaan; Num. 20). Mogelijk wilde hij Jozua erop wijzen dat het niet van hemzelf zou afhangen, maar van de HERE. Het is niet onredelijk te veronderstellen dat Mozes Jozua als zijn opvolger zag. In Exodus 17 was het immers Jozua, die de strijd met Amalek aanbond. En Mozes moest ook juist tegen Jozua zeggen, dat hij moest onthouden dat de HERE de herinnering aan Amalek volledig zou uitwissen (vs. 14; vgl. Deut. 25:17-19). Jozua was kennelijk de persoonlijke, trouwe dienaar van Mozes (Ex. 24:13; 33:11; Num. 11:28). Hij is ook het verst meegegaan met Mozes op de berg (vs. 14), en is samen met hem weer afgedaald (Ex. 32:17). Jozua leerde eerst om trouw te *dienen*, alvorens hij mocht *leiden*.

Jozua moet – zouden wij nu zeggen – een geestelijke jongeman geweest zijn. Na de zonde met het gouden kalf spande Mozes een tent uit buiten de legerplaats, die hij de tent der samenkomst noemde (Ex. 33:7). Jozua bleef voortdurend in die tent (vs. 11). Na het verspieten van het land blijkt hij, samen met Kaleb, een rotsvast vertrouwen te hebben in God (Num. 13:5-9). Verder wordt uitsluitend van hen vermeld dat zij de HERE volkomen volgden, heel de woestijnreis lang (Num. 32:12). Uiteindelijk stelde Mozes – in opdracht van de HERE – Jozua officieel aan als opvolger (Num. 27:18-23; Deut. 31:1-8; vgl. Deut. 32:44). Daar lezen we reeds als getuigenis van Godswege over Jozua, dat

hij een man 'van geest vervuld' was (vs. 18). Samen met de priester Eleazar zou Jozua na de verovering van Kanaän zorgdragen voor de verdeling van het land (Num. 32:28; 34:17). Veelzeggend is ook het getuigenis dat het volk de HERE gediend heeft al de dagen van Jozua (Richt. 2:7). Na hem is het namelijk, met tussenpozen, bergafwaarts gegaan. De tijd van Jozua wordt in de dagen van Nehemia (duizend jaar later!) vermeld als de laatste keer dat het volk echt het Loofhuttenfeest heeft gevierd zoals het behoorde (Neh. 8:18). Jozua was kennelijk ook een geestelijk leider van het volk. Zo komt hij tenminste over in zijn befaamde afscheidsrede (Joz. 23-24). Hij was 110 jaar oud toen hij stierf (Joz. 23:29; Richt. 2:8).

Chronologie

Het boek Jozua volgt chronologisch op Deuteronomium. In het boek Exodus lezen we over de uittocht van Israël uit het land Egypte om op weg te gaan naar het Beloofde Land. Exodus vertelt echter alleen over de eerste twee jaar na de uittocht. Het volk is dan in de woestijn Sinai gekomen en heeft de tabernakel gebouwd en opgericht (Ex. 19:1; 25-40). Nadien alsook tijdens het verblijf van Mozes op de berg, werden de wetten gegeven zoals die in Leviticus staan (Lev. 1:1; 27:34).

Daarna ging de tocht verder; hierover spreekt het boek Numeri (Num. 1:1; 10:11vv.). Aanvankelijk ging de reis rechtstreeks naar het Beloofde Land, maar er kwam 38 jaar woestijnreis bij vanwege de ongehoorzaamheid van het volk om het land binnen te trekken. Over die 38 jaar lezen we ook in het boek Numeri, en wel vanaf hoofdstuk 15. Met het boek Deuteronomium zijn die 38 jaar voorbij, en staat Israël aan de grens van het Beloofde Land (Num. 22:1; 33:49-50; 36:13). Daar gaf Mozes de wetgeving zoals die is opgetekend in het boek Deuteronomium; hij schreef die ook op (Deut. 1:1; 31:9). Het boek eindigt met de dood van Mozes (Deut. 34). Maar eerst was er nog de aanstelling van Jozua als de opvolger van Mozes (Deut. 31:1-8).

Na de dood van Mozes werd Jozua de leider van het volk van God. Het boek Jozua behandelt dan ook de periode waarin Jozua het volk aanvoerde (Joz. 1), tot

aan diens dood (Joz. 24:29). Onder Jozua trok het volk het Beloofde Land in en nam het in bezit, wat ongeveer zeven jaar duurde. Dat gebeurde rond 1400 vóór Christus. Een generatie of twee na Jozua zou het tijdperk van de richters aanbreken (Richt. 2:6-7).

Strijd

In het boek Jozua komen we heel wat strijd tegen. Eerst is er de strijd bij Jericho, daarna die bij Ai. Daarna wordt eerst het zuiden van het Beloofde Land veroverd (Joz. 10), gevolgd door de verovering van het noorden (Joz. 11).

Het betreft hier echter een ander soort strijd dan die we vinden in het boek Exodus en in het boek Numeri. In Exodus is het een strijd van verlossing, die gestreden wordt door God en waarbij Hij dienstknechten zoals Mozes en Aäron gebruikt. In toegepaste zin kunnen we hier denken aan evangelisatiewerk. In het boek Numeri is het conflict dat van *weerstand* bieden aan de vijand. Hier kunnen we denken aan het bieden van weerstand tegen de zonde, de satan en de wereld. In het boek Jozua echter wordt de strijd gekenmerkt door het veroveren, het in bezit nemen. Hier moeten we denken aan het ten volle gaan beleven van onze positie in Christus. Als gelovigen zijn we positioneel 'in Christus', maar in de praktijk kan het zijn dat we daar weinig van ervaren of beleven (ik doel niet op gevoelens, hoewel die vanzelfsprekend aanwezig zijn). Het gaat hier om het tot ons eigendom maken van de zegeningen die God voor ons bereid heeft (Ef. 1-3; Kol. 1:9-14).

In het boek Richteren ligt de aard van de strijd weer iets anders. Daar is de strijd er een van verdedigen en standhouden, omdat er steeds vijanden op de loer liggen die bij de geringste verzwakking zullen toeslaan. Dan moeten we dus denken aan het praktisch in bezit houden van de hemelse zegeningen. Onze positie 'in Christus' kunnen we weliswaar niet verliezen, maar het praktische genot ervan kunnen we wel kwijtraken. Net zoals Israël het land later (maar niet voorgoed) weer is kwijtgeraakt.

Voor het volk Israël was het een aardse strijd om een aardse land en om aardse zegeningen. Direct mogen ze daarvan al iets proeven, wanneer ze eten van de opbrengst van het land Kanaän (Joz. 5:12). Eerder hadden ze die vrucht al leren kennen (Num. 13:23, 27). Maar nu ze daadwerkelijk het land betreden, eten ze ook ervan. Voor de gelovige vandaag gaat het om een géestelijke strijd in de hemelse gewesten en om géestelijke zegeningen. Let wel, dat maakt die strijd niet tot iets mystieks, want ze wordt gevoerd binnen de context van ons leven op aarde. Het is juist in onze dagelijkse praktijk en in al onze relaties dat de hemelse zegeningen genoten worden. Het Beloofde Land is in het boek Jozua dan ook geen beeld of type van de hemel, want wij zullen niet moeten strijden om daar

binnen te gaan. Het is een type van de hemelse gewesten, waarin wij wel degelijk strijd te leveren hebben om te kunnen leven zoals God het bedoeld heeft. Het is nuttig steeds weer na te denken en onszelf af te vragen wat er in de weg staat om de geestelijke zegen te grijpen. We zullen dan beslist ook ontdekken dat er niet slechts tegenstand is *buiten* ons (zoals van de volken die in het land woonden), maar ook *in* onszelf (zoals bij Achan, Joz. 7). Met beide problemen moet gerekend worden. En pas ook op voor de listen van de vijand (Joz. 9).

Dan begrijpen we ook de woorden van Jozua 1:3: "(...) *elke plaats die uw voetzool betreden zal, geef Ik ulieden*". Alleen dat waarop je je voet zet, wordt daadwerkelijk je bezit. Alleen wanneer wij ons ervoor inspannen de geestelijke zegeningen ons eigendom te maken, zullen wij ze ook verkrijgen. De Here beloofde Jozua dat het hele land het bezit van Israël zou worden (vs. 4), en dat Hijzelf met het volk zou meegaan (vs. 5; vgl. 5:13-15). Zo wil Hij ook ons leiden om de geestelijke zegeningen in bezit te nemen. Hij zal ons daarin bijstaan (vgl. Joz. 1:5, 11).

Bijzonderheden

Het boek Jozua is een boek van beloften. Praktisch alle partijen die aan bod komen doen beloften. Het boek in zijn geheel is dus ook een verslaggeving van het feit dat God Zijn beloften aan Abraham, Isaak en Jakob, en eveneens aan Mozes, Jozua en het gehele volk gestand doet. Dit leert ons veel over God.

Wat mij in het bijzonder opviel bij het lezen van het boek Jozua, is de eenheid van het volk. De tweeënhalve stam (de Overjordaanse stammen), die hun erfdeel al hebben ontvangen, moeten toch meegaan om de rest van het land te veroveren en ze doen dat ook. Als dat gebeurd is, bouwen ze een herinneringsaltaar om de eenheid van het volk in gedachtenis te houden en te bewaren. Wanneer er zonde in hun midden is, dan heeft dat gevolgen voor heel het volk. Dit leert ons veel over de gemeente.

Indeling

Het boek Jozua laat zich gemakkelijk indelen:

Hst. 1 - 5	Vorbereiding van de intocht in Kanaän
Hst. 6:1 - 13:7	Verslag van de verovering van het land
Hst. 13:8 - 22:34	Verdeling van het land
Hst. 23 - 24	Afscheidsrede van Jozua

Oude Sporen 2010

